

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

IX. De appellationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

in eis contenta de novo facimus & ordinamus. Roma
Cal. Iunii 1559.

TITVLVS IX.
DE APPELLATIONIBVS.

Pius II. in Mantuana Synodo.

Appellations & provocations à summo Pontifice ad futurum
Concilium inane, falsimane & errore sunt.

CAP. I.

Exscrabilis, & primitus temporis inauditus, tempestatis nostra inolevit ab aliis, ut à Romano Pontifice Iesu Christi Vicario (cui dictum est in persona beati Petri, Pace oves meas, & Quodcumq; ligaveris super te, eris ligatum & in celis nonnulli spiriti rebellis imbuti, non sanctoris cupiditate judicari; sed commissi evasione peccari, ad futurum Concilium provocare presumunt: quod quantum faoris canonibus advertetur, quantumque Reipubl. Christiane noxius sit, quisquis non ignorat iurum intelligere potest. Namque (ut alia praetreamus, que huc corrumptae manifestissime refragant) qui non illud ridiculum judicaverit, quod id appellatur, quod nū quām est, neque sciat quando futurum sit? Pauperes à potentioribus multipliciter opprimuntur, remanent impunita sclera, nutritur adversarius primaria fēdem rebello, libertas delinquendi conceditur, & omnis Ecclesiastica disciplina, & hierarchicus ordo confunditur. Volentes igitur hoc perfidissimum virum à Christi Ecclesia procul pellere, & ovium nobis commisuratum falori condulere, omnemq; materiam faciali ab ovi nostri Salvatoris actere, de venerabilium fratum nostrorum sancte Romane Ecclesie Cardinalem, cunctorumque Praetoratum, ac divini & humani juris interpretum, curiam sequentiam, consilio & afferu-
fū, ac certa nostra scientia, huiusmodi provocaciones damnamus, & tanquam erroneas & detestabiles reprobar-
mus; castantes, & penitus annullantes, si qua hacen-
tiae interpositae reperiantur, easque tanquam inanes ac
peccitae, nullius momenti esse determinamus ac declara-
mos preincipentes, aut nemo audeat quovis quatuor
colorib; ab ordinationibus, sententiis, five mandatis
quibusunque nostris, accuscefforum nostrorum, talem
appellationem interponere, aut interposita per alium,
adherent, seu quis quomodo uti.

Julius Secundus.

*Pis secundi in appellante a fida Apofedica sententiis ad futu-
rum Concilium constituto confirmatur & interpretatur.*

CAP. II.

Iacet olim foel. record. Pius Papa II. predecessor no-
stus, de fratum suorum sancte Romane Ecclesie Cardinalem, cunctorumque Praetoratum, ac divini & humani juris interpretum, curiam Romanam sequentium approbatione, matura prius & gravi primita diffusio-
ne, & de eorumdem congregatorum unanimi consilio & assentio, ac ex certa scientia provocaciones ad futu-
rum Concilium efficacissimis & palpabilibus rationibus, tanquam erroneas & detestabiles a damnaverit, ac sub excommunicationis late sententiis & interdicti poenis precepit, quia perfoma cuiusvis dignitatis, five etiam universitas, aut collegium, quovis quatuor colorib; ab ordinationibus, sententiis seu mandatis qui-
busunque suis ac successorum suorum, appellationem huiusmodi interponere auderet, & contrafacientes una cum facturis suis, & consilium, auxiliu & praefab-
tibus hi tabelliones essent, five telles, five advocati,

^a *Terminus c. sup. exercitibus de appellationibus.*

sive alii quicunque) non solum penis & censuris pra-
dictis, sed etiam iis quā lexis maiestatis & hereticae pra-
vitaris reis imponuntur, obnoxios esse statuerit. Leo-
nardus tamen Lauredanus Dux, Rogatus ac generalis
Concilium, & commune Venetiarum, omnesque & singuli paritii, & cives communis ejusdem, unā cum provi-
voribus, potestatibus, commissariis & reliquis officia-
libus suis (quorum auctoritate, industria, consilio, ope-
re, qui favore, civitates, oppida, castra & arcas, ad nos
& sanctam Romanam Ecclesiam legitimè pertinentes,
occupare fuerant, aut detinebantur) de fratum nostrorum
consilio, à nobis requisiiti & moniti, ut intra certum
terminum, sub penis rura expellis, nos & sanctam A-
postolicam sedem plenē & omni ex parte, in concepha
bi auctoritate & libertate, cum obedienti recogno-
cent & reintegrand, ac Ravennam, Serviam, Arimi-
num, Faventiam, Satinam civitates, cum oppidis, ca-
stris, terris, & distractis ipsarum, cumque Cefalatene, For-
livien, ac Immolen, territoriis, castris, oppidis, terris, &
locis quoq; occupabant, integrè & expedite, nobis & di-
cte Romana Ecclesie, cuiusjuris estis noscebantur, rela-
xarent, atque inde recederent, nec impedirent quō mi-
nus illorum cives & habitatores ad pia matris Iesu Ro-
mane Ecclesie obedientiam reverterentur: omnes eo-
rum factores ab auxiliis talibus praetatione deterren-
ti, ita quod requisitioni, monitioni & mandato nostro
huiusmodi non parentes, majoris excommunicationis
sententia, de simili consilio, ex ipso innovati conferan-
tur, à qua, præterquam immortis articulo constituti, per
alium quam per Romanum Pontificem, etiam prætextu
cujuscumque facultatis, cuicunque pro tempore conce-
sse, absolvit non possent (quaenam quidem excommuni-
cationis sententiam in huiusmodi non partitio even-
tum iteratam etiam vicibus aggravavimus) paternis mo-
nitis & salutaribus iussis obsequi, prout debebant, inde-
bitè recusatantes, seu qui juri proprio dissident, & supe-
rioris mandata contumaciter obaudient, ut quae minus
iussi uti parant, indebitè, etiam cum animarum sua-
rum detramento, retineant: ad prohibitum atque da-
mnatum remedium con fugientes, à requisitione, mo-
nitione & mandato, ac sententiis censuris, & penis pra-
dictis, nulla constitutioni Pii predecessoris, hoc ex-
presè vetantis, habita ratione, ad futurum concilium
temere (ut acceperimus) provocant: prout etiam per-
ditionis filii, quandam Iohannes Bentivolus, & ejus natu-
rum eos à tyrannica oppressione dilexerat civitatis nostrae
Bononia expellere decrevimus, damnabiliter fecisse di-
cuntur: videlicet ad futurum Concil. prædictum appela-
lasse & provocasse. Nos igitur quam deterranda sit eo-
rum perveritas attendentes, qui propriis nimis iocommo-
dis, & nefaris cupiditatibus mancipati, salubria decreta
Parum, & superiorem iustitiam spernentes, inconscitilem
Christi tunicae scindere, aut etiam scissionis caufa
præbere contendunt, & Ecclesie unitatem dividere, præ-
dicta S. fides Apostol. principatum tollere, & contra tot
fructuum Patrum, & sacrorum Concil. decretorum temere
& damnabiliter, magna audacia venire non erubescunt,
& contrafacere non verentur: affercentes inter cetera,
confidentes, persuadentes, determinantes, seu determina-
tionis huiusmodi interpellentes, sola consiliis præstatio-
ne seu perulatione, deliberatione aut determinatione,
quod aliquibus calibus a Rom. Pont. ferreus sententia
vel decreta ad futurum Concil. generale appellari pos-
sit, dicta Pii predecessoris constitutione non ligari, nisi
in ipsa actuali appellatione, & illius interpositione, vel
scriptura compositione, se immiscuerint: ne de cetero
tali affectione fe exufare, ac tale quid in posterum pra-
sumere impune valeant, opportunam tam immuni &
periculo morbo medlam adhibere volentes, haeg-
nerali & in perpetuum validura constitutione, ex certa
nostra scientia, & potestatis plenitudine, de venerabil-

○○○

fratrum nostrorum sancta Roman. Eccles. Cardinalium consilio promulgata, sancimus, constitutionem Pii predecessoris prefatam, tam circa quam ultra montes, & in ultramontanis partibus, quoad omnes, tam Ecclesiasticas quam seculares personas, etiam regali dignitate ac Cardinalatus honore fulgentes, capitulo, universitates, communites, & collegia, congregations & synodos, ac parlamenta, valutife, valere, & perpetuo valitura declaramus, cum suppletione solemniter cuiuslibet, etiam publicationis omixa, (cuius in illa edenda vel publicanda defectus pretendi posset, que juxta illam fieri requirebatur) cuncte ex præterito nunc & in posterum inviolabiliter observare mandamus, ipsius violatores, cuncte dignitatis existant, penitus & censorius in eadem expellit, quoque tempore subiacere statuerunt, contraria confutudine ferentis corruptela non obstante: Decernentes & declarantes ut etiam poenas impositas (quas ipso factis dictos violatores & contravenientes incurrere volumus) ipso & eorum quemlibet, pro veris & indubitate schismatis, & incostituti tunicae Domini nostri Iesu Christi violatoribus & dissipatoribus ac de catholica fide male sentientibus, habendis & reputandos, ponimus canonicas & legalibus contra tales impositis subiacere, & cum Dathan & Abiron parte & damnationem habere, ipsaque etiam poenas & carum quamlibet omnes illos incurtere volumus, cujusfuncte conditio existit, & gradus prerogativa fulgeant, qui in senatu, consilio, parlamento, congregacionibus etiam Synodibus & provincialibus, vel alias quomodolibet, tacite vel expresse, voce vel scripto, per se vel alium (cujuscunque timoris vel reverentie velamine, vel prætesto excusatione, & superioris mandato non obstatibus) decreverint, seu deliberaverint, vel aliorum dicta approbaverint, ut ad futurum universale Concilium a nobis vel successoribus nostris Rom. Pontificibus contra prædictam constitutionem appellare licet, possit vel debet: dictas poenas ad ipsos eorum quemlibet contravenientem in præmissis, tenore praesentum extenderentes, & locum habere declarantes, omni ambiguitate cessante. Et nihilominus provocaciones & appellations, tam per Leonard. Ducem, & rogatos, consilium & commune Venetiarum, factas huiusmodi, quam per quofuscumque alios predictos pro tempore facientes, & inde secuta quacunque (upore contra Pii prædictam ac præsentem constitutionem attenta) nullas, prout sunt, & invalidas, nulliusque roboris vel momenti suffit, & pro tempore fore, auctoritate scientia & potestate similibus, statuimus, & declaramus. Et ultra supradictas poenas (quas contra constitutionis huiusmodi violatores in suo labore permaneri decernimus) loca, quacunque ad quia violatores ipsos declinare, & in quibus scientia facie permitti contigerit, Ecclesiastico supponimus interdictionem: decernentes illud, quandum ipb violatores imbi scientia fierint, ut præfut, & per triduum post eorum inde discessum, firmiter observari. Roma 9, Calend. Iulii, 1509.

Pius Quintus.

Appellations in causis criminalibus infra sex mens expediti debent, ne hinc diuturna pena mora, deludetur impunitas evitatur.

C A P. III.

Cum remedium appellations contra judicium injarium a legibus introductum minime tollere intendamus, saltem cum eo homines abuti, & illud in calamianam versus proficiamus, illius tempus limitandum & restringendum duimus, ut eo magis hominum malitiis occurratur, & bene vivere volentium quieti & securitati consulatur. Hac igitur perpetuo valitura con-

stitutione decernimus, ut lata in causa criminalibus intentia, continente ponam pecuniam fidei solubilius alijsa se iure communi permisa ex appellatione, devallis iis, que ex forma constitutionum Apollonius circa depositum fiduciendum, seu cautionem præsumi lervanda. Teneamus infra sex mens, & a die intercessione appellationis compendios, ita ut non ceppit, etiam si laicis, & clericis, & ecclesiasticis, ac fiduciis reportent, quibus elatio & expeditio possit, quod non reproducant, teneant perficieant, quo, ad quamcumque fidei infinitam, etiam a die finire transportant, scerentiam præsumit debet evocatio, omni mora postposita, demandare, ita ut nullis in carcere subsecuantur. Verum ne malitia vel ius litigatorium efficiatur debet, in virtute facilius dient, ac indigneantur nostris, ac præstationibus, etiam si illa ex causa aerola obtineant, ut nihil nisi omnium dannorum & intercessione quibusdam causis totius status nostri Ecclesiastici, quacunque dignitate & preeminentia fulgentibus, etiam legatis, delegatis, & provincialium gubernatoribus exenti, omnibus & mandamus, ut appellantes sine non ad processus quacunque effectuatis traducantur, & ipsi iudicesset quos respectivo, bona fide universalia femora, ad caularum legitima expedient procedant: sciuri nos acriter vindicemus, & eorum quicquam in præmissis fuerit appellationis quod prejudicium generatum. Dat. Rom. 16. Octob. 1510.

Pius Quartus, ex decreto reformatio*n*figura*t*ur iustitia.
Ab excessu taxa formalis appellandum.

C A P. IV.

Ancimus quod ab excessiva taxatione expedient mel tantum appellare committitur, & dicitur habeant vim trium. Dat. Rom. Cal. Ian. 1511.

Idem, ex reformat. Rotz Apostolis*l*ictionibus.

Aliud suum liquidatione unica concilia appelle.

C A P. V.

A liquidatione fruulum & expensum iustificare*m*el tantum appellare licet, ita quod due conditio*m*em judicatum faciant,

Idem.

A decreto ordinariorum ante fontem definitum, quod agitur de moris & disciplina Ecclesiastico reponit, appelle prohibetur.

C A P. VI.

E piscopis, Archiepiscopis, Primitibus, & Patriarchis residentibus, ultra privilegia & indulgia eiis præsumique Roma. Pontifices decessores nostros, ac item Apostolicam & generalia Concilia, & cancellariae apostolicae regulas concessa, que in suo labore permanent volumus, tanquam a dicta sede delegat in quibuslibet criminalibus vel iniustis causis contra quacunque clericos, seculares, particulares, & eorum coniugium monasteria seu regularia loca degentes regulam & causas ipsas cognoscere, fineque deinde remaneat, ne quicquid terminaverint exequi & observare faciat, proposito que exemptos pro tempore delinquentes, intercessione excessus & delicta puniri, corrige, & eorum iustificationem in eos exercere, omnia; alia & tangit in præmissis, & circa quomodolibet necessitatibus corporis, que nosmet facere, exercere, & exequi possimus, in omnibus & per omnia facere, exercere, & exequi facilius & plenam & liberam licentiam ac facultatem auctoritate & tenore prædictis concordamus & inclinamus.

genuis, decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus & decretis ante diffinitionem sententiam, vel vim diffinitive habentem, & ubi iugetur de morum correptione, & nullatenus etiam ad nos & sedem Apostolicam appellari posse: & nihilominus per appellations quaeunque contra præsentium tenorem quomodolibet interpositis minime causas devolvi, aut etiam per quavis inhibitiones etiam cum quibusvis censuris & poenis eiis a quibusvis judicibus ordinariis vel delegatis forsitan facienda, illarum ditterem cognitionem & expeditionem, & ubi de morum correptione agetur etiam legittimam executionem minime impediri, aut censuris & poenis huiusmodi ligariare irretiri cense. Rome prid. Non. Septemb. 1560.

Iulius Secundus, Thesaurario Marchio Apo-

stantiae.

Appellations suffragia propiniores redunt ad lites faciendo animo & flagitia audienda, cum sententia proscriptor, & inde se remaneat idcirco non astantur in causis maleficiis, nisi deposita pecunaria multa summa.

CAP. VII.

Ccepimus filio Camera Apostolice, iussu nostru provincie, damnum non levi inferri, delictaque impunita remanere ex præteritu appellacionum, quæ in maleficiorum causis, tum ante condemnationem, tum post interponuntur, propter quas, cum aut ad urbem, aut alio cauſe ipius transferuntur, indecifra, & minus pro ipso filio defensio remanet. Quamobrem volentes damno & impunitati prædictis occurtere, tibi commitimus & mandamus, ut nullam in aliqua causa aliquid maleficii, aut fracte pacis, induciatur, vel treugez (etiam si de nova cauſa, aut de habendo recursum dicer) appellacionem admittas, aut admitti finas per aliquem judicem vel officialem, nisi prius effectuale depositum penes te fecerint, & pena in qua appellans condemnatus fuerit, aut veniret condemnandus, prout in constitutionibus provincialibus, & alijs prædecessorum nostrorum, & nostri literis (ad quas relationem haberi volumus), plenius confinatur. Inhabitores etiam præsentibus Gubernatoribus, Vicelegatis, Locumtenentibus, & alijs quibusvis officiis ipsius provincie, quocunq; nomine nuncupatis, ut appellacionem aliquam, in dictis causis admittere nullo modo audient vel presumant, nisi per te eiis prius constituerit effectuale deposito ut præmititur facta. Rom. 16. Iun. 1560.

TITVLVS X.

DE DILATIONIBVS, ET CESSIO-

nibus bonorum.

Clemens VIL

Cessione frivis diffisionibus bonorum beneficium impetrante, aut dilatione quinquaginta, tenetur cauſam infra tria mensa ex parte.

CAP. L

Cum ex ultorum relatione non sine animi nostra diflicencia acceperim, quod nonnulli Dei timore pofpoſto, & suarum animarum & honoris proprii immemores, post magnam & saltem contractum, eti non sufficiens pro fatis tendis creditoribus habe-

ant, tam ad eos illudendos, ac laboribus & expensis defargandos, alii beneficium alternativum, cessionis videbet bonorum aut dilationis quinquaginta, alii diffisionem bonorum aut hereditatem, etiam a fede Apostoli ingeantur, quib; impetratis ad expeditionem earundem minimè incumbunt, & dictis gratis le tuto cognoscentes, & difficile reputantes, quod vel credidores conveniant in eligendo, vel bonorum hereditatis diffusio fiat, pauperes credidores eorum credito vel deluduntur, vel adeo prostrahuntur, ut ipi fame perant, vel ut sibi eveniente solet moriantur, & heredes eorum, non ita de materia informati, a credito eorum penitus excludantur. Nos talibus inconveniencie obviare volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, tenore præsentium decrenum & declaramus, quod quicunque beneficium alternativum prædictum, aut diffusionem bonorum, seu hereditatis, hactenus impetraverunt, a die publicationis præsentium, & quo in futurum impetrabunt, a die eorum impetratiois computandis, nisi infra tres mensas ulig; ad tentiam inclusiū causam expediverint, ne expediti fecerint, dictis gratis seu beneficio ipso jure privati existant, & iudices eorum, quibus tales causas ventilare continet, five ordinarii, five delegati, etiam si sint causarum palati Apostolici auditores, aut S.R.E. Cardinales, ad talam executionem contra ipsos debitores ad instigant eouilibus creditoriſ procedere possint & debeant, perinde ac si talis beneficia ipsi talibus debitotibus minime concessa fuissent, partibus alias justitiam ministrando. Et nihilominus si ex aliqua rationabilis causa iudicibus prædictis volum fuerit dictum terminum iurum mensuum prorogari debet, dictum terminum sibi bene visum, non tamen ultra alium menem & non amplius, prorogandi licentia per præsentes concedimus pariter & facultatem.

Idem.

Extenso precedenti decreti ad diffissionem causationis suffi-
giorum beneficiorum. Odoardus, &c. peruenit.

CAP. II.

Cum nuper ad amputandum causationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diuinus prorogandum debita, alternativa & diffisiones bonorum a fide Apostolica impetraverint, ut exinde ea longissimo tempore durante nullatenus solvere teneantur, nos per motum proprium manu venerabilis fratris nostri Antonii de Monte Episcopi Potensia mandaverimus, ut ii qui ratione impetraverant, extunc, qui vero talia in futurum impetrant, a die impetratiois huiusmodi infra tres mensas causam expedire teneantur, cum potestate dictis iudicibus attributa, trimisiter prædictum si eis videbatur ad unum mensem prorogandi, quibus clavis & cauſa minime finita, exiungendis coram quo causa penderet, ad executionem contra debitores, perinde ac si tales confectiones minime impetrassent, procedere debeant, aliaque faciant, prout in dicto motu proprio, cuius tenorem haberi volumus pro inferro, plenius continetur. Verum quia quod una via prohibuimus, alia cavillosi debitores præfati consequuntur: alii capitulum Odoardus, alii beneficium capitulo, Peruenit, a prædicta fide Apostolica impetrantes, que beneficia nullatenus expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, anima sua periculum, ac scandalum plurimum. Talibus igitur inconvenienti providere volentes, dictumque mandatum etiam ad prædicta beneficia ampliantes & extendentes decernimus & mandamus, quod quicunque aliquod dictorum beneficiorum, si capitulum Odoardus, & capitulo Peruenit, a nobis, seu fide Apostolica hactenus impetraverint, aut in posterum impetrabunt, ex tunc, aut a die impetratiois respectivè, infra tres mensas, cum potestate prorogandi ad alium menem, iuxta & secundum formam dicti prioris mandati cauſam ipsam omnino expediti facere teneantur.

OOoo 2